

ACA MARKOVIĆ, predsednik Nadzornog odbora Elektroprivrede Srbije

EPS MOŽE DA UPOSLI SRPSKU ELEKTROMAŠINOGRADNJU

Električna energija je osnova za nesmetan život i funkcionisanje stanovništva i privrede. Srbija je u stanju da proizvodi dovoljno struje za potrebe građana i privrede a deo proizvedene električne energije i izvozi. Stoga možemo da konstatujemo da u Srbiji postoji stabilnost i nezavisnost kada je reč o snabdevanju potrošača strujom, što jača ukupni položaj privrede naše zemlje - kaže Aca Marković, predsednik Nadzornog odbora Elektroprivrede Srbije.

On dodaje da je EPS kao značajan segment energetskog sektora zemlje obavezan da svake godine ulaže sredstva u održavanje objekata - termokapaciteta, hidrokapaciteta, rudnika, prenosne i distributivne mreže.

- Reč je o značajnim novčanim sredstvima koja treba odvojiti za obimne poslove održavanja. Iz toga proizilazi zaključak da postoje uslovi za angažovanje srpskih preduzeća na tim poslovima, i kad to kažem prvenstveno mislim na firme iz oblasti elektromasino gradnje. Na taj način se stvara prilika da preduzeća koja se bave elektromasino gradnjom, ali i drugi naši poslovni partneri iz zemlje, zaposle svoje kapacitete. Naša obaveza kao preduzeća je da održavamo i ulažemo u svoje proizvodne objekte kako bi oni iz godine u godinu mogli da ostvaruju predviđene rezultate, a upravo su srpske firme iz oblasti elektromasino gradnje te koje treba da budu angažovane na tim poslovima - ističe naš sagovornik.

Prema njegovim rečima ekonomija funkcioniše na takav način da veliki sistemi obezbeđuju posao privrednim granama koje ga opslužuju.

- **EPS planira da ove godine u održavanje postrojenja uloži 230 miliona evra, u investicije iz stranih kredita 450 miliona evra oko 20 miliona iz donacija**
- **Zašto država daje subvencije za zapošljavanje stranim firmama a ne i domaćim**
- **Zašto školujemo inženjere, ekonomiste i pravnike ako ne mogu da nađu posao i unaprede našu ekonomiju**

- Tu je situacija istovetna kao i u prirodi. Primera radi, kada se kit hrani, zahvaljujući tom procesu nahrani se istovremeno i hiljadu riba koje se nalaze u njegovoj blizini. Isto tako, kada veliki sistem investira u održavanje ili izgradnju svojih objekata, veliki broj i malih i srednjih preduzeća može da obavlja posao za taj veliki sistem na obostrano zadovoljstvo - ističe Marković.

Predsednik Nadzornog odbora EPS-a ističe da to preduzeće i njegovi stručnjaci nisu spavali u prethodnih 12 godina i da su postignuti značajni rezultati u održavanju i obnavljanju proizvodnih i drugih postrojenja.

- Mi smo u našim postojećim kapacitetima u Obrenovcu i Kostolcu podigli nivo energetske efikasnosti, vršili smo remonte naših hidroelektrana. U poslednjih nekoliko godina podigli smo proizvodnju blokova u termoelektranama za bli-

zu šest do sedam milijardi kilovat časova. To je kao da smo izgradili jedan blok snage 700 do 800 megavata. Naši blokovi u termoelektranama spadaju u red efikasnijih, i oni su na nivou blokova u termoelektranama razvijenih zemalja, odnosno zemalja Evropske unije. Primera radi, postrojenja EPS-a na tom planu stoje mnogo bolje nego slična postrojenja u Češkoj sa kojom nas najčešće poredi. Međutim, u praksi je stvar sasvim drugačija, jer smo mi na tom planu bolji od Češke - navodi Marković.

Kada je reč o hidrokapacitetima, Marković kaže da je završena revitalizacija sva četiri bloka u "Bajinoj Bašti" i da se završava revitalizacija drugog bloka u Đerdapu, planira se revitalizacija "Limskih elektrana" i sve to po njegovom mišljenju predstavlja veliki pomak.

- Elektroprivreda Srbije je spremna i za nove investicije. Tako bi ove godine trebalo da krene izgradnja novog bloka snage 350 megavata u Kostolcu i da podignemo proizvodnju na kopu "Drmno" sa devet na 12 miliona tona uglja. Dogovori sa partnerima su pri kraju i trebalo bi da krene izgradnja reverzibilne hidroelektrane Bistrice - kaže Marković.

Naš sagovornik ističe da bi u Srbiji trebalo voditi računa o društvenoj odgovornosti, i da bi u tom smislu trebalo iznaći načine za upošljavanje kapaciteta domaćih preduzeća iz oblasti elektromasino gradnje.

>>>

Danas

>>> 7

- U tom smislu se vode razgovori koji će posebno biti intenzivirani na savetovanju energetičara na Zlatiboru. Važno je naglasiti da jedno takvo savetovanje može da otvori raspravu i o konkretnom problemu a da bi se taj problem i rešio potrebno je dodatno angažovanje drugih faktora. Kada govorimo o srpskoj elektromašinoigradnji mora se znati da je reč o grani koja ima 8.000 do 10.000 zaposlenih i naša odgovornost je da učinimo sve što je u našoj moći kako bi ta preduzeća iskoristila sve svoje kapacitete. Odgovorno izjavljujem da ta preduzeća mogu da rade i stručno i kvalitetno kao i partneri van naše zemlje. Ono što je najvažnije, ta preduzeća mogu da ponude konkurentniju odnosno nižu cenu za svoje radove od onih iz inostranstva a to je svakako faktor na koji se mora ozbiljno gledati u poslovnom svetu. Sa stanovišta EPS-a, nama se isplati da angažujemo upravo preduzeća iz Srbije iz oblasti elektromašinoigradnje. Naime, EPS-u se isplati da radnici preduzeća koja su radila remonte ili izvela kapitalne projekte na našim postrojenjima nakon toga učestvuju i u održavanju istih, kao što nam se isplati i da cena posla bude niža, a to je upravo ono što nude domaće firme iz oblasti elektromašinoigradnje. EPS planira da u ovoj godini u održavanje postrojenja uloži oko 230 miliona evra. Takođe, ove godine je planirano da se oko 450 miliona evra uloži u investicije kroz strane kredite i dvadesetak miliona evra iz donacija. Dakle, s obzirom na to postoji velika mogućnost za angažovanje domaće elektromašinoigradnje na poslovima koje planira EPS - navodi naš sagovornik.

On dodaje da pred Vladom Srbije, Ministarstvom energetike i Elektroprivredom Srbije stoji velika odgovornost da se stvore pravni uslovi da naše firme iz elektromašinoigradnje dobijaju poslove koje su sposobne da obave, odnosno da se izbore za njih ravnopravno učestvujući u tom procesu sa konkurencijom iz inostranstva.

- Srbiji nije mimošla svetska kriza U takvim uslovima upravo na državnim organima leži najveća odgovornost kada je reč o upravljanju ekonomijom. Piter Draker, najveći teoretičar menadžmenta u 20 veku, u svojoj knjizi "Upravljanje za budućnost" pre petnaestak godina pisao je da će u narednih 25 godina ekonomija pred-

Podrška

- Podržavam udruživanje u PU "Elektromašinoigradnja". Ta preduzeća su pravilno procenila da je sasvim razložno i opravdano da se udruže i svoje aktivnosti objedine u okviru jednog takvog udruženja. Svako pravljenje većeg sistema koji ima ekonomski motiv je sasvim opravdano. Samim tim apsolutno podržavam nastojanja firmi udruženih u PU "Elektromašinoigradnja" jer su ta nastojanja obrazložena tehničkim mogućnostima za realizaciju projekata i ekonomskim razlozima da za to što mogu da urade mogu da naplate svoj rad - kaže Aca Marković.

stavljati najveći izazov za vlade države. Da je bio u pravu dokazala je upravo kriza američkog bankarskog sistema i reakcija i intervencija vlasti te zemlje po tom pitanju. Dakle, i naša Vlada će imati priliku da pokaže šta može da pruži na planu upravljanja ekonomijom Srbije, što i već sada pokazuje. Treba objektivno sagledati stvari i konstatovati da nema idealnog tržišta. Odnosno, u praksi ne postoji nikakva "nevidljiva ruka" koja omogućava funkcionisanje ekonomije. To postoji samo u teoriji, ali u praksi ne. Zbog svega toga i postoji odgovornost države da u kriznoj situaciji stvori poslovni ambijent Dakle, na tom planu naša država ne treba da uradi ništa manje od onoga što su već uradile vlade ekonomski razvijenih zemalja, i u tom smislu u prvom planu treba voditi računa o preduzećima iz naše zemlje - smatra Marković.

On ističe da zaslužuje pažnju stav članica Poslovnog udruženja "Elektromašinoigradnja" da bi domaća preduzeća trebalo da dobijaju novčani stimulus za zapošljavanje radne snage kao što je slučaj sa stranim firmama u Srbiji.

- Nama su nadležni u "Elektromašinoigradnji" postavili pitanje da ako država stranim firmama daje pare za otvaranje radnih mesta, zašto ih ne daje i domaćim preduzećima. Oni su postavili i veoma korektno pitanje, zašto država ne pomogne da sačuvamo radna mesta. Mnogo je jeftiniji sačuvati radna mesta nego otvarati nova. Sasvim je sigurno da tim našim preduzećima treba izaći u susret. Ja to ne gledam kao nekakvu pomoć njima, već kao pomoć našoj ekonomiji i društvu. - ističe Marković.

On dodaje da u narednom periodu Zakon o javnim nabavkama treba prilagoditi uslovima koji postoje u Srbiji i da postoji spremnost da se takve korekcije zaista i sprovedu.

- Na taj način bi se našoj privredi omogućilo lakše da diše. Drugim rečima nadležni u EPS-u imaju odgovornost, i trebalo bi da konkurse koje raspisuju za dobijanje poslova prilagode mogućnostima naše privrede. Srpska elektromašinoigradnja se konkretno dokazala kao uspešna na najsloženijim poslovima i u Obrenovcu i u Kostolcu. Zato treba stvoriti mogućnosti da srpska elektromašinoigradnja pod ravnopravnim uslovima konkuriše za dobijanje poslova i da ta preduzeća ne budu angažovana samo ad-hok već da imaju kontinuitet u dobijanju poslova - smatra Aca Marković.

On ističe da danas postoji globalno tržište na kome za novac može sve da se kupi.

- Međutim, da bi Srbija razvijala svoju ekonomiju, a pre svega energetiku, potrebno je da se poštuju domaći resursi. Zašto školujemo inženjere, ekonomiste i pravnike ako ne mogu da nađu posao i unaprede našu ekonomiju. Primera radi, kineska privreda se u poslednjih trideset godina razvija zahvaljujući potencijalu domaćih kadrova. Trenutno se u Kini školuje 3,6 miliona inženjera što svakako predstavlja veliki benefit za tu zemlju. Veoma je važno da Srbija omogući radnicima iz elektromašinskih firmi da rade na poslovima u zemlji, jer kada ti radnici dobijaju licencu da rade u inostranstvu prvo pitanje koje im postave poslodavci je kakvo iskustvo imaju, odnosno na kakvim si poslovima radili u svojoj zemlji - navodi Marković.

On ističe da je optimista kad je reč o budućnosti sektora elektromašinske industrije u Srbiji.

- Istorija ljudskog društva je istorija progressa. Krize u razvoju ljudskog društva su normalna ali prolazna stvar. Stoga u potpunosti verujem u potencijale i znanje ljudi koji rade u elektromašinskoj industriji Srbije - zaključuje naš sagovornik.

G. Vlaović